

PHILIPS DOUBLET [DEN HAAG]
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
10 FEBRUARI 1641
2627

Samenvatting: Namens de Haagse magistraat geeft Doublet Huygens een strenge vermaning voor het feit dat hij in de opdracht van het *Orgelgebruyck* gewag heeft gemaakt van ‘het dorp Den Haag’. De magistraat eist dat Huygens dit verandert.

Door Huygens beantwoord op 11 februari 1641 (2629).

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLVIII, fol. 581: brief (enkelvel, 19x31cm, ab | -; autograaf).

Vroegere uitgaven: Worp 3, nr. 2627, p. 140: volledig.

— Zwaan 1974, pp. 14-15: volledig.

Naam: Karel de Stoute.

Plaatsen: Alkmaar; Amsterdam.

Titel: *Orgelgebruyck*.

Transcriptie

Mijn Heer,

Uwe Ed^{ts} tractaetgen van 't *Gebruyck ofte ongebruyck des orgels* heb ick aen onse magistraet gepresente[e]rt. 't Is waer dat alles wat van Uwe Ed. comt te verwonderen is. Maer *in ipso limine* Den Haege te noemen een dorpe, daer de plaetse over honderden jaeren successivelijck bij de heeren van 't landt is gekent geweest voor een stadt, met treffelycke privilegiën daertoe begaeft, in welcken Den Haege voor Alcmaer doorgaens wordt genoemt en gestelt; een plaets die voor de troubles sessie heeft gehadt in de Vergaderinge van Hollandt, ende onlanx gelede 't soo verre hadde gebracht dattet een point van beschrijvinge was, off men Den Haege nyet wederomme in de Vergaderinge soude innelaeten, sonder affgeslaegen te syn, maer voor die mael alleenelycke uytgesteld, ende geensints uytte sin gestelt; een plaetse welckers gecommiteerden, weenich tijts gelede, in volle Vergaderinge van Hollandt die van Amsterdam hebben hoiren seggen ende getuygen dat de plaetse van Den Haege naest hun in ons regieringe de considerabelste is in 't opbrengen ende maintaineren van 's landts | b | middelen; die Hartoch Caerel van Burgundië in syn brieven, onder anderen in seeckeren bryeff onder mij synde all noemde *nostre bonne ville de La Haye*; een plaets soo magnifycq van gebouwen ende groot van begrip alreets, ende geschaepe in corten te worden ongelijck heerlycker en schoonder; die een dorp te noemen? Ende dat *in ipsâ dedicatoriâ* ofte aenschrijvinge aen den Magistraet hun dat, bij maniere van spreekken, in de neus vrijvende; ende dat by Uw. Ed. in Den Haege gebore, wyens naem, wyens schriften, wyens geleertheit, wyens geest, wyens wysheijt de werelt bekennt is, wyens qualiteit sulx is dat wat hy seijt oft schryft voor waer wordt opgenomen, Den Haege een dorp genaemt wordt, ende dat deur den druck, tegen de waerheijt, doet geloven; ick verclaere ons Magistraet noijt over wenige saecke soo ontstelt gesyen te hebben, ende, isser noch middel toe, wenschte dat de aenspraecke mochte verandert ende nyet gedivulgeert worden. *Hæc non injussus*. Ick hadde gistere 't geluck nijet van Uwe Ed. thys ofte op 't Hoff te vinden. *Vale*. In de stadt van Den Haege, dy 10^e Februarij 1641.

Uwen Ed. dyenaer,
Philips Doublet.

Vertaling

Mijnheer,

Uw verhandeling over het *Gebruyck oft ongebruyck van 't orgel* heb ik aan onze magistraat voorgelegd. Het moet gezegd, dat alles wat van uw hand komt, bewondering verdient, maar om direct ^Laan het begin^L Den

Haag een dorp te noemen, en dat terwijl de plaats honderden jaren achtereen bij de heersers van het land als een stad te boek heeft gestaan, en de daarbij horende privileges heeft gekregen, waarin Den Haag doorgaans boven Alkmaar wordt gesteld; een plaats die, voor de troebelen, een zetel had in de Vergadering van [de Staten van] Holland, en het onlangs zelfs zover bracht dat het een agendapunt was of men Den Haag niet wederom daarin zou toelaten, hetgeen niet werd afgewezen, maar slechts uitgesteld, terwijl het plan daartoe bestaan bleef; een plaats, waarvan de gecommiteerden kortelings die van Amsterdam tijdens de vergadering van [de Staten van] Holland hoorden opmerken dat Den Haag naast Amsterdam de belangrijkste plaats voor de regering was waar het ging om het opbrengen en op peil houden van 's lands financiële middelen; een plaats die hertog Karel [de Stoute] van Bourgondië in zijn brieven, onder andere in een exemplaar dat in mijn bezit is, al omschreef als ^Lonze mooie stad Den Haag;^J een plaats met zulke prachtige bouwwerken, die al zo groot van omvang is en in korte tijd onvergelijklijk veel grootser en fraaier is geworden; noemt u [zo'n plaats] een dorp? En dat nota bene ^Lin de opdracht zelf,^J aan de magistraat nog wel, om hen dat bij wijze van spreken nog maar eens onder de neus te wrijven; en dat juist door u, geboren Hagenaar, een man wiens naam, wiens geschriften, wiens geleerdheid, wiens geest, wiens wijsheid de wereld bekend is, wiens kwaliteiten zodanig zijn, dat wat hij zegt of schrijft voor waar wordt aangenomen, Den Haag een dorp genoemd wordt, en dat u dat in een publikatie, in strijd met de waarheid, doet geloven; ik kan niet anders zeggen dan dat ik onze magistraat nog nooit zo ontsteld heb gezien, en spreek mijn wens uit dat de opdracht, indien mogelijk, wordt veranderd en niet in deze vorm wordt verspreid. ^LEn alles op bevel.^J Ik had gisteren niet het geluk u thuis of aan het hof te treffen. ^LGegroet,^J vanuit de *stad* Den Haag, 10 februari 1641.

Uw dienaar,
Philips Doublet.
